

Arhiv
- Hist. arh. Rijeci
- Opć. inventar
- Historijski
Arhiv i publicis
mas. izv. i
arh. fondacija

530.255

Opći inventar Državnog arhiva u Rijeci

Prvi počeci Državnog arhiva u Rijeci datiraju 6. XII. 1928. god., kad je osnovan kao Sekcija Državnog arhiva u Trstu. Pripreme za osnivanje arhiva u Rijeci započele su prijedlogom riječkog municipija od 3. VII. 1924. godine o osnivanju arhiva sa sjedištem u Rijeci. Municipij je u svom podnesku upućenom prefektu novoosnovane Kvarnerske provincije predložio da budući arhiv bude formiran od ovih zbirki: 1. historijskog arhiva riječke općine; 2. arhiva bivšeg riječkog gubernija uključujući i privremene vlade u Rijeci od 1918—1924 godine; 3. arhiva pomorske oblasti; 4. arhiva apelacionog, te okružnog i kotarskog suda; 5. arhiva financijske direkcije i drugih riječkih državnih upravnih tijela; 6. arhiva raznih građanskih i crkvenih tijela, kao na pr. arhiva, koji se čuvaju u Trgovačkoj komori i riječkom kaptolu, i 7. arhiva ugarske vladavine na Rijeci, koje je Madžarska dužna vratiti Rijeci na osnovi čl. 177. Trianonskog traktata.

Ministarstvo unutrašnjih poslova b. kraljevine Italije, u čiju su nadležnost spadali svi državni arhivi, prihvatilo je prijedlog riječkog municipija, te je slijedeće godine povjerilo direktoru Državnog arhiva u Trstu Felice Perroni-u pronalaženje arhivske građe i potrebne zgrade za smještaj te građe.

Odlukom riječkog municipija od 16. listopada 1926. godine, a po odobrenju Pokrajinskog upravnog odbora Kvarnerske provincije, riječki je municipij odredio zgradu — raniji dvorac nadvojvode Josipa Habsburškog — za budući arhiv. Posebnim ugovorom od 31. VIII. 1927. godine o predaji zgrade predviđeno je, da se Ministarstvo unutrašnjih poslova treba unaprijed brinuti za održavanje te zgrade, te da isto

Ministarstvo može tu zgradu upotrebiti samo kao sjedište riječkog arhiva. Riječki municipij po tom ugovoru ne može opozvati ovu odluku, dokle god postoji riječki arhiv.

Kad je zgradu preuzelo Ministarstvo unutrašnjih poslova, započeo je rad oko skupljanja arhivskih zbirki. Tako su 1928. godine smješteni u novoj zgradi: arhiv Pomorske oblasti Ugarsko-hrvatskog Primorja (preuzet od Lučke kapetanije u Rijeci), historijski arhiv riječkog municipija (preuzet od riječke općine), arhiv Kotarskog suda i Zemljišno-knjižnog ureda u Rijeci, arhiv Civilnog komesarijata u Voloskom i drugi arhivi.

Pošto je arhivu dodijeljena zgrada, te u nju smještene najvažnije arhivske zbirke, kraljevski dekret od 6. XII. 1928. godine o osnivanju u Rijeci Sekcije Državnog arhiva u Trstu označavao je formalni početak rada arhiva u Rijeci. Dekretom istog datuma dodijeljena je Sekciji teritorijalna nadležnost, koja je zauzimala područje Kvarnerske provincije. Dekretom je također određeno, da Sekcija nije potpuno samostalna ustanova, nego da je zavisna od uprave Državnog arhiva u Trstu.

Opći inventar Sekcije Državnog arhiva u Rijeci izgledao je 1933. godine ovako: 1. Historijski arhiv riječke općine (1378—1873 g.); 2. Kr. ugarski gubernij u Rijeci (1868—1918); 3. Privremene vlade u Rijeci (1918—1924); 4. Kr. pomorska oblast za Ugarsko-hrvatsko Primorje u Rijeci (1870—1918); 5. C. k. kotarska oblast u Voloskom (1814—1918), poslije Kr. civilni komesarijat i napokon Kr. podprefektura u Voloskom (1918—1926); 6. Konzulat Papinske države u Rijeci (1834—1860), Generalni konzulat kraljevine Italije u Rijeci (1867.—1915), i Legacija Kraljevine Italije u Rijeci (1921—1924); 7. Kr. trgovačko mjenbeno sudište i Pomorsko sudište, Pokrajinski sud za građanske predmete, te Sudište za kaznene predmete (svi u Rijeci od god. 1722—1848), zatim Županijski sud u Rijeci (1849—1869) te Okružni sud u Rijeci (1870—1918); 8. Državno tužništvo u Rijeci (1907—1918); 9. Kr. kotarski sud u Rijeci (1871—1918); 10. Zemljišni ured kod Kotarskog suda u Rijeci (1777—1903); 11. Vojni ratni sud u Rijeci (1919—1921); 12. C. k. kotarski sud u Podgradu (1840—1923); 13. Kr. kotarski sud u Slov. Bistrici (1843—1921); 14. Kr. ugarske državne škole u Rijeci (1870—1919) i 15. Trgovačka komora u Rijeci (1811—1918).

U razdoblju od godine 1933—1941 Sekcija Državnog arhiva u Rijeci obogatila se novim arhivima, tako: arhivom Lučke kapetanije (1814—1918), arhivom Okružnog suda u Rijeci (drugi dio od 1918 do

1929.), arhivom Kotarskog suda u Rijeci (drugi dio od 1918 do 1929), arhivom Kotarskog suda u Opatiji (1853—1929) i drugim arhivima. 1935. godine dopremljen je u Riječki arhiv iz Budimpešte arhiv Kr. riječkog gubernija (1584—1848).

Za vrijeme prošlog rata Sekcija Državnog arhiva u Rijeci u tri navrata (1941., 1943. i 1944. godine) prenijela je sanducima u Italiju najvredniji arhivski materijal iz Rijeke. Tako su 1941. godine prenesene u Italiju najvažnije arhivalije iz riječkog općinskog arhiva, 1943. godine arhivalije riječkog gubernija, a 1944. godine spisi privremenih vlada u Rijeci (1918—1924), zatim akti D' Annunzиеvog Ratnog suda, te još jedan dio riječkog gubernija i općinskog arhiva Rijeke. Na osnovi ugovora o miru s Italijom prenešeni arhivski materijal bio je vraćen 1949. godine Državnom arhivu u Rijeci. Treba napomenuti da talijanska vlada nije vratila sve odnešene arhivalije, nego je 12 sanduka zadržala u Italiji, i to sve ono što se odnosi na vrijeme D' Annunzиеve vladavine u Rijeci kao i Države Rijeke od 1919—1924 godine. Osim toga, među povraćenim ispravama ne nalaze se najstarije pergamene (jedna datira iz 1378. godine). Za nevraćene arhivalije vodi se restiticioni postupak.

Od oslobođenja Rijeke do 21. IV. 1948. godine Sekcija Državnog arhiva funkcionirala je kao samostalni Državni arhiv.

Rješenjem Komiteta za naučne ustanove, sveučilište i visoke škole NR Hrvatske od 12. II. 1948. godine osnovana je Ispostava Državnog arhiva u Zagrebu sa sjedištem u Rijeci. Ispostava je u stručnom pogledu stajala pod rukovodstvom Državnog arhiva u Zagrebu. Prema pomenu-tom rješenju Ispostava je bila ovlaštena preuzeti poslovanje postojeće Sekcije Državnog arhiva u Rijeci, kao i svu pokretnu i nepokretnu imovinu te Sekcije. Istim rješenjem određen je teritorijalni djelokrug Ispostave tako da obuhvaća područje Istre, Rijeke, te otoka Cresa, Lošinja i Krka. Ispostava Državnog arhiva u Zagrebu sa sjedištem u Rijeci stvarno je preuzela poslovanje arhivskih fondova, te zgradu Sekcije Državnog arhiva u Rijeci 21. travnja 1948. godine.

6. XII. 1949. godine odlukom Komiteta za naučne ustanove, sveučilište i visoke škole NR Hrvatske ukinuta je Ispostava Državnog arhiva u Zagrebu sa sjedištem u Rijeci, a umjesto Ispostave osnovan je samostalni Državni arhiv u Rijeci sa teritorijalnom nadležnošću na čitavom teritoriju Istre, Rijeke i Kvarnerskih otoka (Krk, Cres i Lošinj).

Na molbu Državnog arhiva u Rijeci NO grada Rijeke donio je 3. IV. 1951. godine odluku, kojom se Državnom arhivu u Rijeci dodjeljuje lijevo krilo zgrade bivše gradske općine (Trg Municipija br. 8).

Pošto su vraćeni na osnovi ugovora o miru sa Italijom arhivi odnešeni u Italiju, osim pomenutih izuzetaka, te iza kako je uglavnom dovršena koncentracija arhivskog materijala u Rijeci sa čitavog područja Istre i Kvarnerskih otoka, Državni arhiv u Rijeci raspolaže arhivskim fondovima, koji su smješteni u dvije zgrade. (Park Vladimira Nazora br. 2 i Trg Municipija br. 8). Arhivsko spremište zauzima ukupno 70 soba, dok kancelarijski prostor 7 soba, a od ovih dvije sobe otpadaju na priručnu biblioteku. U najnovije vrijeme u Državnom arhivu je namješteno 20 službenika.

Budući da je Sekcija Državnog arhiva u Rijeci za vrijeme vladavine Italije imala inventar samo historijskog arhiva riječke općine, a drugi arhivi su bili samo u grubom sređeni, a poslije Oslobođenja ni jedan arhiv nije primljen u sređenom stanju, to je jedan dio službenika radio na grubom sređivanju arhivalija, a drugi na detaljnom. Sada su službenici u završnoj fazi grubog sređivanja arhivalija. Detaljno su sređeni arhivi: Pokrajinski sabor Istre, Pokrajinski odbor Istre, Pulska prefektura, te arhivi riječkog gubernija, osorske i riječke komune.

INVENTAR

O D J E L U P R A V E

A) ISTRA

1. **Zemaljski sabor Markgrofovije Istre** (Dieta provinciale del Margraviato dell' Istria)
  - a) **Zemaljski sabor Istre** (godine 1861—1910);
  - b) **Zemaljski odbor Istre** (Giunta provinciale dell' Istria), godine 1861—1916, poslije: **Zemaljska upravna komisija Markgrofovije Istre** (Landesverwaltungskommission der Markgrafschaft Istrien), godine 1916—1917., a zatim: **Zemaljski odbor Istre — komesar za autonomne poslove Istre** (Giunta provinciale dell' Istria — R. Commissario civile per gli affari autonomi dell' Istria), godine 1918—1922.
  - c) **Povjesni arhiv Istre** (Archivio storico dell'Istria), XIV—XVIII. st.

2. **C. K. kotarska oblast u Voloskom** (I. R. Capitanato Distrettuale in Volosca), godine 1814—1918, poslije: **Kr. civilni komesarijat**, a zatim **Kr. podprefektura u Voloskom** (R. Commissariato civile, R. Sottoprefettura in Volosca), godine 1918—1926.
3. **Prefektura Istre** (Prefettura dell' Istria), godine 1923—1945.
4. **Izvršni pokrajinski odbor Istre** (Giunta provinciale esecutiva dell' Istria), godine 1923—1925, poslije: **Kr. komisija za privremenu upravu pokrajine Istre** (R. Commissione per l' amministrazione straordinaria della Provincia d' Istria), godine 1925—1928, a zatim: **Pokrajinska uprava Istre** (Amministrazione provinciale dell' Istria). Godine 1928—1938.
5. **Kr. povjereništvo prosvjete u Puli** (R. Provveditorato agli studi di Pola). Godine 1936—1943.
6. **Općina Poreč** (godine 1800—1880)
7. **Općina Labin** (godine 1578—1943)
8. **Općina Vodnjan** (godine 1588—1945)
9. **Općina Rovinj** (godine 1815—1939)
10. **Općina Buzet** (godine 1925—1943)
11. **Općina Pazin** (godine 1880—1945)
12. **Općina Pula** (godine 1930—1941)
13. **Općina Baška na otoku Krku** (godine 1870—1918)
14. **Općina Osor** (godine 1459—1945)
15. **Općina Cres** (godine 1518—1941)
16. **Općina Lošinj** (godine 1756—1945)

B) RIJEKA

17. **Kraljevski riječki gubernij** (Regium Gubernium Fluminense). Godine 1776—1848.
18. **Kr. gubernij za Rijeku i Ugarsko-hrvatsko Primorje** (Fiumei és moğy-horv. tengerparti kir. kormányzó). Godine 1868—1918.
19. **Privremene vlade u Rijeci** (godine 1918—1924)
20. **Kr. ugarska pomorska oblast u Rijeci** (Magy. kir tengerészeti hatóság). Godine 1870—1918.
21. **Lučka kapetanija** (Capitaneria di porto Fiume). Godine 1814—1918.

22. **Prefektura Kvarnera** (Prefettura del Carnaro). Godine 1924—1945.
23. **Kr. povjereništvo prosvjete Kvarnerske provincije** (R. Provveditorato agli studi per la Provincia del Carnaro — Fiume). Godine 1936—1945.
24. **Gospodarsko vijeće Kvarnerske provincije** (Consiglio provinciale dell'economia del Carnaro — Fiume). Godine 1927—1936.
25. **Financijska intendantura u Rijeci** (Intendenza di finanza di Fiume). Godine 1923—1943.
26. **Nacionalno zbrinjavanje majke i djeteta** (Opera Nazionale Maternità ed Infanzia). Godine 1927—1944.
27. **Nacionalno udruženje za borbu protiv tuberkuloze** (Consorzio Nazionale Antitubercolare). Godine 1926—1944.
28. **Nacionalno zbrinjavanje za ratne invalide** (Opera Nazionale — invalidi di guerra). Godine 1942—1945.
29. **Općina Rijeka** (godine 1378—1943).

O D J E L P R A V O S U D A

A) SUDOVI

30. **Kr. trgovačko-mjenbeno sudište i Pomorsko sudište u Rijeci** (Tribunale Cambio-Mercantile e Consolato del Mare). Godine 1722—1848.
21. **Pokrajinski sud za građanske predmete i Sudište za kaznene predmete u Rijeci** (Giudizio Civico — Provinciale e Tribunale Criminale). Godine 1722—1848.
32. **Županijski sud u Rijeci** (godine 1849—1868)
33. **Kotarski sud u Rijeci** (godine 1870—1929)
34. **Okružni sud u Rijeci** (godine 1870—1931)
35. **Okružni sud u Puli** (godine 1919—1929)
36. **Kotarski sud u Voloskom** (godine 1815—1931)
37. **Kotarski sud u Lošinju** (godine 1822—1929)
38. **Kotarski sud u Cresu** (godine 1815—1929)
39. **Kotarski sud u Rovinju** (godine 1815—1929)
40. **Kotarski sud u Buzetu** (godine 1815—1929)
41. **Kotarski sud u Poreču** (godine 1817—1876)

42. **Kotarski sud u Motovunu** (godine 1900—1906)
43. **Kotarski sud u Vodnjaju** (godine 1815—1929)
44. **Kotarski sud u Puli** (godine 1830—1929)
45. **Kotarski sud u Sušaku** (godine 1895—1943)
46. **Kotarski sud u Kastvu** (godine 1875—1940)
47. **Sudište c. k. zapovjedništva obalnog sektora u Rijeci** (godine 1915—1918).

B) TUŽIOŠTVA

48. **Kr. državno tužništvo u Rijeci** (R. Procura di Stato in Fiume). Godine 1907—1918.

C) ZEMLJIŠNO-KNJIŽNI UREDI

49. **Gruntovni ured u Rijeci** (Ufficio Tavolare in Fiume). Godine 1777—1903.
50. **Gruntovni ured u Voloskom** (godine 1780—1897)
51. **Gruntovni ured u Cresu** (godine 1850—1897)
52. **Gruntovni ured u Lošinju** (godine 1897—1916)
53. **Gruntovni ured u Buzetu** (godine 1830—1897)
54. **Gruntovni ured u Labinu** (godine 1824—1883)
55. **Gruntovni ured u Puli** (godine 1824—1897)
56. **Gruntovni ured u Vodnjaju** (godine 1824—1897)¹⁾
57. **Ured za pohranu hipoteka Gradanske Hrvatske u Karlovcu** (Bureau de la Conservation des hypothèques de la Croatie Civile a Carlstadt). Godine 1812—1813.

O D J E L P R I V R E D E

58. **Trgovačka komora u Rijeci** (Camera di Comercio di Fiume). Godine 1811—1918.
59. **Parobrodarsko D. D. »Tirrenia«**
60. **Parobrodarsko D. D. »Fiumana«**
61. **Parobrodarsko D. D. »Lloyd Triestino«**
62. **Ugljenokopi Raša**
63. **Rafinerija nafte Rijeka**

¹⁾ Zemljišne knjige gruntovnih ureda pod brojem 50, 51, 52, 53, 54, 55 i 56, tek su stigle u Državni arhiv, pa datacija nije definitivna.

O D J E L R A Z N I H S E R I J A

64. **Pazinska grofovija** (godine 1768—1906)
65. **Privatni arhiv Petris**
66. **Privatni arhiv Scampicchio**
67. **Konzulat Papinske države u Rijeci** (Consolato Pontificio in Fiume).
Godine 1834—1860.
68. **Generalni konzulat Kraljevine Italije u Rijeci** (godine 1867—1915)
69. **Legacija Kraljevine Italije u Rijeci** (godine 1921—1924)
70. **Kr. ugarske državne škole u Rijeci** (Viša gimnazija u Rijeci, godine 1870—1919; Viša ženska gimnazija u Rijeci, godine 1913—1919; Muška građanska škola u Rijeci, godine 1884—1919; Ženska građanska škola, godine 1907—1919; Ženska osnovna škola, godine 1876—1886, te škol. godine 1897/98; Viša ženska škola, godine 1894—1919; Šegrtska škola, godine 1904—1918; Ženski trgovački tečaj, godine 1911—1919; Viša trgovačka škola, godine 1881—1919; Eksportna akademija, godine 1913—1919 i Nautička akademija, godine 1896—1917.
71. **Matične knjige** (Rijeka, godine 1590—1859; Kotar — Rijeka, godine 1691—1858; Pula, godine 1613—1857; Kotar — Pula, godine 1539—1866; Labin, godine 1536—1860; Pazin, godine 1582—1847; Rovinj, godine 1553—1859; Buzet, godine 1606—1863; Poreč, godine 1593—1893; Krk, godine 1565—1860; Cres i Lošinj, godine 1560—1890; Opatija, godine 1714—1831.
72. **Okružna komisija za ratne zločine za Hrvatsko Primorje** (godine 1945—1948).

